установах, організаціях, органах прокуратури, включаючи справи, які знаходяться в судах; бути присутнім на засіданнях судів усіх інстанцій, у тому числі на закритих судових засіданнях, за умови згоди суб'єкта права, в інтересах якого судовий розгляд оголошується закритим, особисто або через свого представника брати участь у судовому процесі у випадках і порядку, встановлених законом, а також звертатися до суду із заявами про захист прав і свобод людини і громадянина, які за станом здоров'я або з інших причин не можуть цього зробити самостійно.

Отже, інститут Уповноваженого має вагоме значення у системі конституційних державних органів, як незалежний і необхідний правовий інститут у національній системі захисту прав людини. Проте, є певні проблеми, які заважають Уповноваженому в повній мірі здійснювати свої функції щодо забезпечення прав і свобод людини і громадянина, але удосконалення механізмів реалізації прав і свобод людини, дії та дієвості права, слугують створенню надійних гарантованих можливостей щодо захисту прав і свобод в умовах подолання економічної, соціальної та духовної криз. [3]

Список використаних джерел:

1. Дворкін Роналд. Серйозний погляд на права / Роналд Дворкін ; пер. з англ. А. Фролкін. – К. : Основи, 2001. – 519 с.

2. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР: за станом на 29.10.2015 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – № 30. – Ст. 141.

3. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон України від 23.12.1997р. № 776/97 – ВР: за станом на 01.01.2015 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua

4. Зелінський І.Л. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини: аналіз правової регламентації діяльності та шляхи її удосконалення. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/3_-SND_2010/Pravo/58208.doc.htm

ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ОСВІТУ МЕШКАНЦЯМИ ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ

Майнін С.С., здобувач ступеня вищої освіти бакалавра 2 курсу Навчально-наукового інституту №3, Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: старший викладач кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук **Сьох К.Я.**

Право на освіту – одне з базових прав, закріплених в Конституції України. У ст. 53 Основного Закону прописано, що кожен громадянин має право на освіту. Однак, можливі й випадки, коли для реалізації цього права створюються перепони. Така ситуація склалася на Сході України. Через окупацію частини Луганської та Донецької областей мешканці цих територій фактично позбавлені права отримати освіту і відповідні підтверджуючи документи встановленого

зразка. У зв'язку з цим, вирішення даної проблеми потребувало змін перш за все на законодавчому рівні.

Умовно громадян, що опинилися на тимчасово непідконтрольній території можна поділити на дві категорії. Перша – ті, які мали змогу змінити місце проживання, отримали статус внутрішньо переміщених осіб та користуються всіма правами, наданим державою ВПО. Друга – ті, що з тих чи інших причин не змогли виїхати з тимчасово окупованих територій. Саме для другої категорії громадян і існує найбільше проблем.

І мова не лише про можливість отримати свідоцтво про освіту українського зразка (не залежно від освітнього рівня), а й взагалі можливість навчатися у закладах освіти на підконтрольній території. Варто також зазначити, що документи про освіту, отримані після окупації на непідконтрольній території, міжнародною спільнотою не визнаються, а отже, створюються умови, коли громадяни фактично позбавлені можливості здобувати освіту.

Активно на законодавчому рівні ця проблема почала вирішуватися у 2015 – 2016 роках. У травні 2016 року Верховна Рада Україна внесла зміни до закону «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції», якими закріпила, що «для осіб, місце проживання яких є територія проведення антитерористичної операції (на період її проведення) центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері освіти, визначає порядок проходження державної підсумкової атестації та отримання документа державного зразка про повну загальну середню освіту, а також умови прийому на навчання до вищих навчальних закладів, що знаходяться на території Луганської та Донецької областей (де здійснюють свої повноваження обласні військово-цивільні адміністрації), вищих навчальних закладів евакуйованих з території проведення антитерористичної операції (на період її проведення) та тимчасово окупованої території» [2]. Відповідні зміни були внесені до закону «Про загальну середню освіту» та закону «Про вищу освіту».

Згодом, Міністерство освіти і науки України розробило накази, якими деталізувало, передбачені у законах нормах. Наказом № 537 від 19 травня 2016 р. затверджено Порядок проходження атестації для визначення здобутих кваліфікацій, результатів навчання та періодів навчання в системі вищої освіти, здобутих на тимчасово окупованій території України після 20 лютого 2014, а Наказом № 74 від 19 січня 2017 р. – Порядок продовження навчання осіб, які навчалися у вищих навчальних закладах, що розташовані у населених пунктах, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження.

Наразі існує два основних механізми, що забезпечують можливість вступу мешканцям тимчасово окупованих території до вищих навчальних закладів. На законодавчому рівні цей процес регулюється Наказом №697 від 21.06.2016 «Про затвердження Порядку прийому для здобуття вищої та професійної (професійно-технічної) освіти осіб, місцем проживання яких є тимчасово окуповані території у Донецькій та Луганській областях». Перший варіант передбачає складання ЗНО перед вступом до будь-якого ВНЗ України чи світу, другий – вступ за допомогою освітніх центрів «Донбас-Україна» (можливо вступи як із ЗНО, так і без ЗНО), які працюють на базі переміщених вищих

навчальних закладів, а також тих, що розміщені на території Луганської та Донецької областей [1]. Процедура вступу включає в себе іспити ДПА з української мови та історії України, а також одного іспиту, вставленого для певної спеціальності навчальним закладом. Важливо, що всі особи, які вступають через освітні центри «Донбас-Україна», беруть участь у загальному конкурсі на місця державного замовлення [4].

Для того, аби унеможливити спекуляції у використанні розробленої норми визначено перелік населених пунктів Донецької і Луганської областей, жителі яких мають право скористатися спрощеною процедурою. Перелік міститься у тому числі на сайті Міністерства освіти і науки [3].

Якщо ж абітурієнт бажає претендувати на вступ до ВНЗ, які відсутні у переліку тих, що значаться у спрощеній програмі, отримання атестату та складання ЗНО є обов'язковим. Для цього, розроблено та впроваджено одержання освіти за допомогою екстернату та дистанційного навчання.

Отже, можна зробити висновок, що подекуди на забезпечення державою конституційного права громадян на освіту впливає ряд зовнішніх факторів. Вирішення цієї проблеми – виключна компетенція держави. Для забезпечення права українських громадян, місцем проживання яких є тимчасово окуповані території, розроблено, прийнято й реалізовано ряд заходів, що регулюється на законодавчому рівні. Не зважаючи на це, говорити про стовідсоткове вирішення проблеми було б перебільшенням, адже лише внесення змін до законодавства недостатньо. Сама проблема є більш широкою і її вирішення залежить у тому числі від політичних, економічних і соціальних факторів. Подекуди, відмова від навчання на підконтрольній території вмотивована й ідеологічними переконаннями. Показово, що за п'ять років на непідконтрольних територіях підростає покоління українців, які по факту не знають, як це жити в Україні. Вирішення цієї проблеми потребує більш комплексного підходу і не одного року кропіткої роботи фахівців.

Список використаної літератури:

1. Вступ 2018: абітурієнти з Криму та Донбасу вже втретє зможуть вступати до українських вишів або ПТНЗ за спрощеною процедурою URL: https://mon.gov.ua/ua/news/vstup-2018-abituriyenti-z-krimu-ta-donbasu-vzhe-vtretye-zmozhut-vstupati-do-ukrayinskih-vishiv-abo-ptnz-za-sproshenoyu-proceduroyu Дата звернення: 19.11.2019

2. Закон України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції» URL: https://zakon.rada.gov.ua Дата звернення 19.11.2019

3. Перелік населених пунктів Донецької і Луганської областей, жителі яких мають право скористатися спрощеною процедурою вступу URL: https://mon.gov.ua/ua/zhitelyam-donbasu-ta-krimu/perelik-naselenih-punktiv-doneckoyi-i-luganskoyi-oblastej-zhiteli-yakih-mayut-pravo-skoristatisya-sproshenoyu-proceduroyu-vstupu Дата звернення: 19.11.2019

4. Покрокова інструкція вступникам з Донецької та Луганської областей для вступу до українських закладів вищої освіти URL:: https://mon.gov.ua/ua/zhitelyam-donbasu-ta-krimu/vstupnikam/pokrokova-

instrukciya-vstupnikam-z-doneckoyi-ta-luganskoyi-oblastej-dlya-vstupu-do-ukrayinskogo-zakladu-vishoyi-osviti Дата звернення: 19.11.2019

МІСЦЕ І РОЛЬ ГЛАВИ ДЕРЖАВИ В МОНАРХІЧНИХ КРАЇНАХ

Мерзескул Л. С., здобувач ступеня вищої освіти бакалавра 2 курсу Навчально-наукового №3, Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: доцент кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук **Терещенко Л. В.**

Глава держави в монархічних країнах, без сумніву, упродовж багатьох віків був важливим інструментом об'єднання й універсальним символом єдності нації і держави. Незважаючи на те, що в усіх парламентарних монархіях спостерігається практична нуліфікація повноважень монарха, сили, що зацікавлені в монархові, доводять і домагаються збереження цього інституту попередньої епохи. Так, у розвинених країнах монарх перетворився на символ спадковості історичних традицій, втілення ідеї національної державної єдності, неперервності її існування. Найбільш характерна ця особливість для розвинених країн – Великобританії, Швеції, Данії, Японії, або через збереження в суспільстві значних пережитків феодалізму та застарілих форм суспільної організації, що притаманно державам Близького Сходу – Оману, Об'єднаним Арабським Еміратам, Саудівській Аравії та ін.

Монархія — форма державного правління, при якій вища державна влада здійснюється однією особою і передається у спадок. Ця форма правління поділяється на: необмежену та обмежену монархію. Необмежену монархію називаю ще абсолютною — це, форма правління, у якій верховна влада зосереджена одноособово в руках глави держави, і дуже часто роль глави держави переплітається із релігійною стороною країни, це називається теократична монархія(форма правління, в якій політична і духовна влада зосереджена в руках церкви)[1]. Конституційна монархія у якої влада монарха обмежується компетенцією інших державних органів поділяється на: дуалістичну(форма державного правління, за якої поряд з монархом функціонують парламент і уряд. Глава держави особисто формує уряд, який відповідальний не перед парламентом, а перед монархом. Монарх має право вето на закони, які приймає парламент) та парламенську(державний лад, при якому глава держави — монарх — не може прямо впливати на склад і політику уряду, який формується виключно парламентом і підзвітний лише йому. [2]

Одним з головних позитивних сторін монарха є можливість прийняття оперативного рішення у випадках, коли часу на обговорення просто немає. Ще однією важливою перевагою монарха є здатність ефективно висувати найбільш талановитих людей на керівні пости. У монархічної системі ця здатність набагато вище, ніж в республіканській. Монарх соціально виведений з конкуренції і сам зацікавлений у висуненні талановитих людей, так як для нього поразка країни - це загроза зречення, а загибель країни - загибель династії.